

Delavska Pravica

Glasilo krščanskega delovnega ljudstva

Izhaja vsak četrtek pop.; v slučaju praznika dan poprej — Uredništvo: Ljubljana, Miklošičeva c. — Nefrankirana pisma se ne sprejemajo

Posamezna številka Din 1.—. ~ Cena: za 1 mesec Din 4.—, za četrt leta Din 10.—, za pol leta Din 20.—; za izjemstvo Din 7.— (mesečno) — Oglasi: po dogovoru

Oglasi, reklamacije in naročnina na upravo Delavske zbornice, Miklošičeva cesta 22, I. nad. Telefon 2265. — Štev. čekovnega računa 14.900

Proč z razrednim bojem?

Kapitalistična družba napada delavsko gibanje z glavnim adutom, češ, da pomeni to gibanje razredni boj, ta pa je škodljiv družbi in gospodarstvu.

Delavstvo je že opetovano poudarilo, da je početnik, pospeševalec in vzdrževalec razrednega boja kapitalizem. Kajti kapitalizem je oropal delo njegovega dohodka, kapitalizem je rodil proletariata, kapitalizem upropašča vedno širši krog delovnih slojev in kapitalizem dela vedno globlje in ostriše ločilne črte v človeški družbi.

Ce ne drži adut razrednega boja, proglasi kapitalist čisto strokovno gibanje za politično gibanje. Pri tem se drži gesla, da namen posvečuje sredstva. Kapitalist se namreč dobro zaveda, da so dobro izpeljane delavske strokovne organizacije v interesu podjetja in javnega miru. Ko bi bilo kapitalistu za mirno življenje v podjetju, bi moral naravnost želeči, da osnuje delavstvo svojo strokovno organizacijo prav v vsakem podjetju. Doživljamo pa nasprotno. Z najbolj ostrimi sredstvi vodi boj proti delavski strokovni organizaciji.

Zakaj? Kapitalist hoče imeti v podjetju sužnje in hlapce, s katerimi more nemoteno po svoji volji razpolagati in jih izžemati.

Prav klasičen zgled za tak boj nudijo zadnji dogodki v Skofji Loki. Na Trati je zgradila tovarna »Inteks« v Kranju, svojo predilnico. V začetku je bilo zaposlenih ca. 50 delavcev in delavk. Ti so čutili potrebo, da se organizirajo. Komaj je bil izvoljen pripravljalni odbor, je podjetje takoj pokazalo svojo pest. Odpustilo je več delavcev, med njimi glavne funkcionarje organizacije. Delavstvo je dobro vedelo, za kaj gre. Jasno je bilo, da je podjetje s tem opozorilo, da ne dovoli organizacije. Na drugi strani se je pa delavstvo zavedalo, da gre pri tem za njegove najnaravnejše in najosnovnejše pravice. Zato je podvzelo vse korake, da pride do teh svojih pravic, odnosno da si jih ohrani mirnim potom. Poklicalo je na pomoč Delavsko zbornico, v prvi vrsti pa sresko načelstvo v Skofji Loki. Delavska zbornica je posredovala, toda brez uspeha. Dočim je pa sresko načelstvo odklonilo svoje posredovanje z motivacijo, da za oblast ne obstoja niti podjetje niti delavstvo v njem, ker še ni oblastnega dovoljenja za obratovanje!

Torej je bila delavstvu odvzeta prav vsaka možnost, da bi bil spor poravnani mirnim potom. Zato je bilo primorano, da je 29. novembra 1934 zapustilo delo. Ta spor traja še sedaj. In čudno. Dočim izjavlja pristojna oblast, da podjetje formalno ne obstoja, more to podjetje nemoteno obratovati dalje — sicer v skrajnem obsegu — in po svojih eksponentih delovati na to, da ubije solidarnost delavstva.

V tem boju za najnaravnejše pravice delavstva je pa značilno tudi zadržanje ostalih kapitalističnih veljakov v tem kraju. Kakor na komando so posegli v boj proti delavstvu, ta boj proglasili za politično akcijo, podjetju »Inteks« pa dajejo moralno in dejansko pomoč. Tako je neki podjetnik, ki svoje delavstvo silno slabo plačuje, odpoval delavcu stanovanje radi tega, ker se je njegova žena organizirala. Delavstvo begajo, da ne bo ničesar doseglo. Ker se hoče delavstvo organizirati tudi v drugih podjetjih, izjavljajo že sedaj nekateri podjetniki, da bodo ustavili obrat, če se bo delavstvo organiziralo.

S takim postopanjem silno poostrejujejo podjetniki družabne razmere. To je razredni boj v najostrejši obliki, ne vodi ga pa delavstvo, ampak podjetniki in njihovi privrženci.

Enodstotni izredni prispevek

Že v novembru 1934 smo poročali, da je upravno sodišče v Celju razveljavilo razpis finančnega ravnanjstva v Ljubljani, s katerim je odločilo, da so enodstotnega prispevka oproščeni le oni nekvalificirani delavci-dinarji, ki so bili najeti na hitro roko za posel ob izrednih in nujnih javnih potrebah.

Proti tej razsodbi se je finančno ravnanjstvo pritožilo na državni svet v Belgradu. Ta je z odlokom z dne 17. decembra 1934, št. 33 143/34 potrdil razsodbo upravnega sodišča v Celju v cellem obsegu. S tem je vprašanje enodstotnega izrednega prispevka končno veljavno rešeno.

Kaj vsebuje razsodba upravnega sodišča v Celju?

Drugi odstavek § 16, točka 4. finančnega zakona določa, da izrednega prispevka ne plačujejo delavci in dinarji. Ker je finančno ravnanjstvo v Ljubljani napačno tolmačilo pojem »delavci in dinarji«, je navedena razsodba odločila, da se mora pojem »delavci in dinarji« tolmačiti s splošnega narodno-gospodarskega stališča, torej da so vsi delavci oproščeni enodstotnega rednega prispevka.

Kdo je delavec?

Za delavca se smatra v smislu razsodbe vsaka oseba brez razlike spola, ki daje svojo telesno delovno moč stalno ali začasno v službo tretjim osebam, bodisi za nagrado, bodisi zaradi lastnega izučanja.

V vse obrate prave delavske zaupnike

V mesecu januarju se bodo v mnogih obratih izvršile volitve delavskih zaupnikov. V nekaterih obratih je zanimanje delavstva za te volitve zelo veliko, v drugih manjše, v nekaterih podjetjih pa je delavstvo doslej ostalo še popolnoma brezbržno. V posameznih obratih bodo delavstvu predlagane tri kandidatne liste, katerih glasovnice se bodo ločile po barvah, kakor pri zadnjih volitvah v Delavsko zbornico. Krščanski socialisti bomo imeli bele glasovnice, marksisti rdeče, narodni pa plave. Vsak volivni upravičenec bo prejel na dan volitev toliko glasovnic, kolikor je v dotičnem podjetju vloženih kandidatnih list. Volil bo samo z eno glasovnico, ostali dve bo uničil. Vsa ostala navodila glede glasovanja bodo volivci prejeli na volišču od volivnega odbora in predstavnikov kandidatnih list.

Letos bo delavstvo v nekaterih obratih že osmič izvolilo svoje zaupnike. V teh obratih je delavstvo brez dvoma že spoznalo, kako so do-

Toda svojega namena ne bodo dosegli. Prvič je delavstvo dovolj inteligentno in zavedno ter ve, da se bori za pravično stvar in za splošne človečanske pravice. Zato je delovno škofjeloško prebivalstvo brez izjeme s svojimi simpatijami na strani trpečega delavstva. Mogoče bo trenutno uspela kapitalu ta ali ona zmagaja, toda končna zmagaja bo pa le tam, kjer so sile, ki se bore za pravico.

Ta boj je pa za delavstvo samo velikega pomena. Vsem je odprl oči in jih privedel do spoznanja, da more vršiti pravo delavsko nalogo le organizirano delavstvo. In to je že velik uspeh.

Vrste delavcev.

Delavec v tem smislu je lahko:

a) Kvalificiran, ki se je izučil svoje obrti po predpisih obrtnega zakona in ki je dovršil obrtno šolo.

b) Polkvalificiran, ki opravlja obrtne posle, dočim se obrti ni izučil rednim potom.

c) Nekvalificiran, ki opravlja navadna fizična dela.

Kdaj izgubi nameščenec značaj delavca?

Če opravlja nameščenec pretežno fizična dela in le postransko nadzoruje druge, enakovrstno zaposlene delavce (n. pr. predelavce) ali če samo šteje in beleži enakovrstna ponavljajoča se dela drugih, ne da bi mogel z delovno močjo teh oseb razpolagati, ne izgubi značaj delavca.

Ne moremo pa več smatrati za delavca tistega nameščenca, ki nadzoruje delo drugih nameščenec, da se vrši isto v tehničnem ali gospodarskem oziru pravilno, in le postransko opravlja fizična dela. (N. pr. delovodja itd.)

Vprašanje povračila nezakonito plačanega davka.

Sedaj nastane vprašanje, kaj bo s tistim izrednim prispevkom, ki so ga morali delavci plačati, dasi niso bili po zakonu k temu zavezani. Najbolj logičen zaključek bi bil, da izda finančna oblast podrejenim organom nalog, da tiste vsote povrnejo ali jih pa vpoštevajo pri bodočih plačilih uslužbenskega davka. Upamo, da ne bodo potrebna v tem pogledu nova posredovanja.

Sedanji zaupniki vršili svoje naloge v zaščito gmočnih socialnih in kulturnih interesov zaposlenega delavstva. V kolikor poznamo delovanje obratnih zaupnikov, lahko na splošno trdimo, da se doslej izvoljeni obratni zaupniki v nobenem podjetju niso zadostno uveljavili. Z drugimi besedami bi se reklo, da niso prišli do izraza in veljave v pogledu vršenja svojih nalog, ki jih jim predpisuje zakon in narekujejo potrebe delavstva. Vzroki temu so različni, v glavnem pa obstoje v treh bistvenih napakah, ki so: 1. ker zakon ni zadostno zaščitil obratne delavske zaupnike pred preganjanjem in odpuščanjem zaupnikov s strani delodajalcev; 2. ker zaupniki nimajo zadostne opore v delavstvu in so prepuščeni sami sebi in 3. ker delavstvo pri volitvi obratnih zaupnikov čisto ne gleda na zmožnost in značaj kandidatov.

Delavstvo se pri izbiri zaupnikov ne ozira na velike in težke naloge, ki čakajo izvoljene zaupnike, ampak se ozirajo le na to, da je kandidat izrazit pristaž organizacije, ki ga predlaga. Taki zaupniki vršijo svoje naloge pristransko, kar se pravi, da niso več zaupniki vsega delavstva, marveč samo za tiste delavce, ki pripadajo njihovi organizaciji. Tega stališča so se doslej najbolj oprijemali marksistični zaupniki. Delavstvo dobro ve, kakšne namene imajo pri tem marksisti. Oni hočejo s tem prisiliti delavstvo, da se organizira v njihovi organizaciji. S tem pa zaupniki sami sebi izpodkopavajo značaj zaupnika in ga spravljajo v nezaupanje pri delavstvu in izgubljajo ugled pri delodajalcih in oblasteh. Taki zaupniki niso več pravi obratni zaupniki delavstva. Uveljaviti bi se moralo pravilo: Čim si izvoljen za zaupnika, se zavedaj, da si zaupnik vsega delavstva v obratu in

Viničarski vestnik

Zavarovanje viničarjev. Na predloženo resolucijo »Strokovne zveze viničarjev v Ljutomeru« je upravni odbor Delavske zbornice v Ljubljani na eni svojih zadnjih sej ugotovil, da spadajo v obveznost zakonitega bolniškega zavarovanja že danes vsi viničarji, ki so v službi pri vinogradnikih, ki so obenem tudi vinski trgovci in prodajalci bodisi na drobno (gostilničarji) ali na debelo.

V zvezi s tem naročamo vsem odborom in zaupnikom naših skupin, da vsak v svojem kraju popiše vse take viničarje in s točnimi naslovi viničarjev kakor vinogradnikov z obrito razpečavanja in točenja vina in ki zraven svojega vina kupujejo tudi od drugih vinogradnikov. Vse podatke je poslati načelniku SZV.

»Heč« iz Ljutomera. Dne 21. decembra so se tu vršile spet tri viničarske komisije, katere so zraven preglasne razprave (da so morali zapreti dvojna vrata občinske pisarne) vzbudile tudi v zainteresirani javnosti precej zanimanja. Viničar tov. Klemenčič Matija je obtožil Filipa Seršena iz Podgradja, ker mu ta ne plača dnin in nagrade. Da bi ne bilo treba viničarju nič plačati, si je Seršen omislil razne stvari, češ, da mu je viničar ukradel 50 litrov pijače, da je pri odselitvi odnesel stranskična vrata, da je pokuril 500 kolja, porabil neke deske, zlomil sedlo na kolesu in razno. Neki obroč raz skafa, ki je počil sam od sebe, je Seršen hotel imeti zaračunanega za 20 Din, dočim celotni nov škaf ne stane več kakor 15—18 Din. Samo, da ne bi bilo treba viničarju tudi sedaj nič plačati. Zastopnik viničarja je vse te zahteve Seršena izpodbil kar po vrsti, kot neutemeljene in nedokazane. Ni kazalo drugače, kakor plačati. 100 Din je bil brž pripravljen dati, več pa nikakor ne. Ker pa viničar tega ni maral slišati in je odločno vztra-

jal na svoji zahtevi, je Seršen končno privolil plačati 800 Din. Tako! Boljša kratka sprava, kot dolga pravda, viničar pa si bo s tem denarjem veliko opomogel.

V drugi razpravi je vinogradnik Babič Mirko zahteval, naj komisija razsodi, da se mora njegov viničar tov. Težak Janez tekom 8 dni izseliti. Kot vzrok je navajal, češ, da noče prihajati na delo in ker ne izroči njemu svoje službene viničarske knjižice. Viničarjev zastopnik pa je ugotavljal, da tu ni nobenega vzroka za predčasno službeno odpoved viničarju. Prvič zato ne, ker Babič po uredbi o viničarskem redu ni sklenil službene pogodbe in tako viničar ni bil obvezan izročiti svojo službeno knjižico. Drugič pa ni resnica, da viničar noče delati, ker je opravil vsa jesenska dela v vinogradu. Enega dopoldneva je viničar moral izostati, ker je imel v popravilu čevlje, ko je prišel delat popoldne, pa mu Babič ni pustil več delati. Tako je vinogradnik sam temu viničarju delo odpovedal, sedaj pa ga toži, češ, da noče delati. Enako je ugotovil, da je Babič skoraj 100 odstotno višje zaračunaval, kar je v blagu dajal viničarju, kot so tržne cene (75 kg krompirja za 12 težakov ali 96 dinarjev, ki stane samo 30 Din). Komisija in sporne stranke so se sporazumele tako: viničar Težak Janez ima tekom 24 ur čas premisleka, če sploh hoče v viničariji Babiča še ostati ali ne. — Če drugi dan je tov. Težak javil, da noče biti v tej službi in da ima že drugo viničarijo.

V tretji razpravi pa je tožil viničar tov. Franc Vrbnjak istega Babiča radi dolgujoče nagrade in manjkajoče deputatne zemlje. Prišlo je do poravnave, po kateri izplača Babič viničarju Din 212.50 in izroči 100 kg krompirja in 50 kg koruze, vse do dne 1. januarja 1935.

variši in tovarišice iz predilniške skupine na Trati. Vse tovariše (-ice) pozivamo, da se tudi še nadaljnjih predavanj udeležijo.

Skupinski odbor naznanja vsemu članstvu, da se bo vršil 2. redni občni zbor Strokovne skupine dne 20. I. 1935 ob 3 popoldne v veliki dvorani »Društvenega doma« s sledečim dnevnim redom: 1. Čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora. 2. Poročila odbornikov. 3. Predlogi in sklepi. 4. Slučajnosti. — Ker je občni zbor važnega pomena, pozivamo vse člane in članice, da se istega do zadnjega vsi udeležijo.

Odbor.
Škofja Loka. Poziv! Ker se o meni razširjajo v zadnjem času razne neresnične vesti, naprošam vse tovariše in tovarišice, da mi pomagajo izslediti inicijatorja, da bo odgovarjal pred sodiščem za svoje laži.
Fr. Leban.

Pletilno delavstvo

Kranj. Vsem brezposelnim delavkam tovarne »Ika«, ki so izročile delavske knjižice organizaciji v svrhu brezposelnosti podpore, sporočamo, da je »Borza dela« poslala vse knjižice na občine, v katerih sedaj stanujejo. Vsaka naj se oglasi na občini, da bo dobila knjižico in polo za podporo. Vsaka naj tudi podpiše priloženo polo. Občina pa naj na posebno potrdilo, ki je vsaki poli priloženo, potrdi resničnost brezposelnosti. Polo in potrdilo naj vsaka oseba ali pismo pošlje Jugoslovanski Strokovni Zvezi v Ljubljani, Miklošičeva 22/I, ki bo pokrenila vse potrebno za izplačilo podpor.

Kovinarji

Javornik. V nedeljo, dne 13. t. m. se bo vršil občni zbor skupine kovinarjev na Koroški Beli v dvorani cerkvene hiše ob 11 dopoldne. Dnevni red običajen. Tovariši! Dolžnost vseh je, da se občnega zbora zanesljivo udeležijo! Vsi vsako leto enkrat je potrebno, da smo vsi skupaj in si zapamto vsak svoje težnje in težave. Predlogi naj se pošljejo odboru skupine do nedelje zjutraj. Vsi na občni zbor!

Javornik. Volitve obratnih zaupnikov v obratu na Javorniku se vrše dne 18. t. m. v obratu. Za volitve postavi skupina samostojno kandidatno listo. Nikdo naj se zadnje dni ne pusti begati od nasprotnikov, temveč naj stori svojo dolžnost, gre na volišče in glasuje za listo krščanskih socialistov. Če bo vsak storil svoje, potem nam je uspeh zagotovljen.

Javornik. Tovariši, kateri so bili zadnjih štirnajst dni na brezplačnem dopustu, naj se zglaste pri tov. blagajniku v svrhu podpore, katera jim pripada po brezposelnem poslovanju.

Jesenice. Volitve delavskih obratnih zaupnikov se vršijo dne 18. januarja, to je na petek v običajnem prostoru v Kazini od 5 ure zjutraj neprekinjeno do 11. ure zvečer. Vsak naj se zaveda svoje dolžnosti. Opozori naj tudi tovariše, da se bodo tej dolžnosti odzvali.

K dogodkom na Javorniku

Jesenice, dne 8. jan.

Vsled napačnega tolmačenja našega stališča delavstvu o rešitvi spora reduciranih delavcev iz obrata fine pločevine na Javorniku sta odbora skupin kovinarjev JSZ Jesenice-Javornik primorana sporočiti delavstvu in javnosti sledeče:

Na vseh tozadevnih sestankih in javnih obratnih zborovanjih so k rešitvi spora v obratu fine pločevine na Javorniku naši zastopniki izjavili:

1. Da je treba k rešitvi navedenega spora pritegniti oblast, ki je po zakonu dolžna, da v takih sporih kot prva posreduje.

2. Ako bi bile vse akcije oziroma intervencije oblasti brez uspeha, smo za radikalnejše ukrepe, za katere pa je treba predpriprav in pristanka vsega delavstva.

3. Ako bi prišlo do radikalnih ukrepov, to je do stavke, so naši zastopniki izjavili, da stoodstotno odgovarjajo za svoje članstvo, ki se bo vsem sklepom predstavnikov organizacije pokorilo in jih tudi izvršilo.

Izjava, ki je bila tozadevno podana na zboru zaupnikov vseh treh strokovnih organizacij v nedeljo, 6. januarja, zvečer, kjer se je odločalo o načinu rešitve, se je glasila dobesedno tako-le:

Delavci iz obrata fine pločevine na Javorniku, ki so poklicani k zasilnim delom, naj se pozivu odzovejo. Oddelek fine pločevine pa naj z rednim obratovanjem vse do tedaj ne prične, dokler se zadeva redukcije ne reši. Za rešitev tega vprašanja je predvsem treba pritegniti odločujočo oblast, a šele, ako ta ne bo uspeła, tedaj nam je dana nujnost boja potom moči strokovne organizacije, katerega sprejemamo.

Lesno delavstvo

Duplica. Kakor predvideno, se bodo v soboto, dne 19. januarja vršile v tovarni Remec volitve delavskih zaupnikov. Izvolili bomo 6 zaupnikov in toliko namestnikov. Predloženi bosta dve kandidatni listi, in sicer lista strokovne skupine lesnega delavstva, ki bo imela bele glasovnice ter lista podružnice NSZ (plave glasovnice). Delavstvo bo imelo priliko, da izvoli tiste zaupnike, katerim zaupa, da bodo dosledno in neustrašeno vršili svoje naloge. Večina delavstva, organiziranega v naši skupini, je že na sestanku sprejela kandidatno listo, na kateri so sami taki kandidati, katerim celotno delavstvo brez pomisleka lahko zaupa. Naši plavi tovariši se zavedajo, da nimajo dosti izgleda za uspeh pri teh volitvah. Sami so prišli do spoznanja, da je njihova organizacija v tovarni odigrala. Da bi pri volitvah vendarle rešili vsaj nekaj, je volivni odbor dočel volitve na tak čas, ko se v tovarni ne bo delalo. S tem bi bila mnogim delavcem in delavkam otežkočena udeležba pri volitvah. Poskrbeli smo, da ta nakana plavim ne bo uspela.

Tovariši, tovarišice! Pokažite pri teh volitvah, da se zavedate važnosti in pomena izvoljenih obratnih zaupnikov, pokažite pa tudi, da hočete take zaupnike, ki bodo razumevali svoje naloge in dosledno branili delavske interese v podjetju. Glasovnica bela hoče v podjetju miru, reda in dela.

da si zato dolžan v vsakem slučaju storiti svojo zaupniško dolžnost.

Najvažnejše pri izbiro zaupnikov je pa to, da se premalo ali pa čisto ne gleda na značaj posameznika. Navadno se zgodi, da so izvoljeni ljudje, ki imajo polna usta bahanja, dejansko so pa strahopetci, klečeplazci in celo denuncijanti. Zaupniško funkcijo izrabljajo samo v svojo lastno korist. Mi stojimo na stališču, da naj delavstvo svobodno izbira značajne, sposobne, vestne in neustrašene zaupnike, ne glede na to, kateri organizaciji pripadajo. Delavstvo naj pri sedanjih volitvah izvoli take zaupnike, ki bodo vsestransko ustrezali razmeram in potrebam časa. V današnjih razmerah je brezpogojno upoštevati take zaupnike, ki bodo neustrašeno in nesebično stali na braniku delavskih pravic, pa četudi bi postali žrtve svoje naloge.

Krščanski socialisti bomo povsod predlagali zaupnike, ki bodo ustrezali gornjemu stališču, zato bo zavedno delavstvo v vseh obratih glasovalo za belo glasovnico in s tem dokazalo, da hoče res prave delavske zaupnike v obratih.

Rimske Toplice. Naša strokovna skupina je imela 23. dec. 1934 svoj sestanek, na katerem smo določili kandidate za volitve obratnih zaupnikov. Sestanek je pokazal, da je v našem delavstvu dovolj razumevanja za pravo borbo za naše pravice. Z novim letom smo sklenili odstraniti vse ovire, ki so nam doslej onemogočale enotno in stvarno delo. Spoznali smo vsi, da bomo zmorni voditi borbo za naše pravice samo tedaj, če bo vladala med nami prava delavska zavest, skupnost, medsebojno zaupanje, spoštovanje in ljubezen. Bodočim zaupnikom moramo dati močno oporo, ker le s tem jim bomo omogočili pravilno in uspešno vršenje njihovih težkih nalog.

Tekstilno delavstvo

Šmartno pri Kranju. V nedeljo, dne 13. januarja ob 10 dopoldne se bo vršil v Šmartinskem domu delavski strokovni sestanek, katerega sklicuje skupina Jugoslovanske strokovne zveze v Kranju. Na ta sestanek se vabijo predvsem člani in članice. Vabijo pa se tudi ostali delavci in delavke, ki želijo spoznati pomen in važnost delavskih zaupnikov v obratih. Na sestanku bo poročal zastopnik Jugoslovanske strokovne zveze iz Ljubljane o volitvah delavskih zaupnikov. Pridite!

Kranj. V nedeljo, dne 13. januarja se bo vršil v Ljudskem domu sestanek vsega delavstva ob 9 dopoldne. Na sporedu je govor o važnosti delavske organizacije. Po sestanku se bo predvajal film o rudnikih v Indiji. Delavci, delavke, nameščenci in nameščence, udeležite se sestanka!

Kranj. Mladinski odsek JSZ ponovi v nedeljo 13. januarja »Peterčkove poslednje sanje«. V nedeljo na svidenje!

Laško. V nedeljo 13. t. m. ob 8 zjutraj bo v običajnem prostoru v Laškem sestanek članov Strokovne skupine rudarjev Huda jama in Mladinskih odsekov Laško in Rečica. Za vsakega člana je sestanek obvezen. Govornik pride iz Ljubljane. V nedeljo 27. januarja pa bo sestanek pri Sv. Jerti v Čitalnici ob 8 zjutraj.

Oblačilno delavstvo

Škofja Loka. Strokovni tečaj, ki ga je organizirala škofjeloška skupina, dobro napreduje. Vseh dosedanjih 8 predavanj se je članstvo udeležilo v prav častnem številu. Rekordno obiskano je bilo pa predavanje 3. januarja, ko nam je tov. dr. J. Pokorn razlagal bolniško in nezdgodno zavarovanje ter gospodarstvo Okrožnega urada. Na predavanju smo videli, kakšnega velikega pomena je zavarovanje delavca zoper bolezni in nezdgo. Predavanj se udeležujejo v prav lepem številu tudi to-

Strokovni tečaj v Tržiču

Pri nas se je pričel v nedeljo strokovni tečaj JSZ. Prvo otvoritveno predavanje je imel predsednik JSZ tov. Srečko Zumer. Govoril je o JSZ v sindikalnem in političnem vprašanju. Važno stvarino je predavatelj v daljšem govoru lepo in razumljivo obdelal. Navzočih je bilo okrog 50 tovaršev, ki so z velikim zanimanjem in pozornostjo sledili izvajanjem. Po predavanju se je razvila stvarna debata, ki je marsikomu še bolj razjasnila to važno vprašanje. Zeleti je le, da se vsi tovariši, ki so bili navzoči, udeležujejo še nadaljnjih predavanj, ki so vsa važna za delo v strokovni organizaciji, pripeljejo pa naj še druge tovariše. Prihodnje predavanje bo v nedeljo dopoldne. Predaval bo tov. Peter Lombardo.

Ta mesec so pri nas važne volitve obratnih zaupnikov. Vršile se bodo tako: pri Kajetanu 19. januarja po krajšem postopku, v papirnici na Slapu 19. januarja po krajšem postopku, v predilnici 25. januarja ves dan od 8 zjutraj do 6 zvečer po daljšem postopku. Tu bodo najbrž tri liste. Pri Peku bodo volitve 26. januarja po daljšem postopku. Tovarši, storite svojo dolžnost!

Križe pri Tržiču. V nedeljo popoldne ob 3 se je vršil pri nas sestanek mladinskega odseka JSZ. Udeležilo se je šestanka 52 fantov in deklet. Govoril je na sestanku predsednik JSZ tov. Srečko Zumer o važnosti delavske vzgoje. Pojasnil je najprej namen in pomen Jugoslov. strokovne zveze kot organizacije kršč. soc. delavstva in nato o Mladinski zvezi. Predavanju so navzoči pazno sledili, kar je bil dokaz, da so se začeli živahno zanimati za delavsko vprašanje. Prav je tako! Čas je resen in zahteva izobražene ljudi.

Nova skupina

Novo mesto. Dne 23. dec. p. l. se je vršil pri nas občni zbor novoustanovljene strokovne skupine delavcev in nameščencev v Novem mestu. Skupina je članica JSZ. Občni zbor je otvoril tov. Mišigoj, ki je po pozdravu podal besedo zastopniku centrale tov. Langusu. Govornik nam je povedal kaj je strokovna organizacija, kaj je njen namen in kaj je njen cilj. Strokovna organizacija ni navadno društvo, ki skrbi le za zabavo, ali morda še malo za izobrazbo; tudi ni to, kar so politične organizacije, ki obstoje pač vedno, a delajo, aktivno delajo malokdaj. Strokovna organizacija je organizacija kruha, življenja, borbe in zato mora vedno delati, vedno nenehoma opozarjati na krivice posameznika in cele skupine, da na krivice celotnega kapitalističnega ne-reda vsemu človeškemu rodu. Zato je pri strokovni organizaciji živ član le tisti, ki je aktiven, ki je pri organizaciji ne le radi koščka svojega kruha, ampak tudi kruha svojega sotrpina. Pravi član strokovne organizacije je tisti, ki je pri njej s srcem in razumom, z ljubeznijo in spoznajem. — Popoldne se je vršil še razgovor o bodočem delu skupine in o mladinski zvezi. Na prvi seji se je odbor konstituiral takole: Mišigoj Janko, predsednik, Medle Franc, podpredsednik, Bratož Dominik, tajnik, Burger Mimi, blagajničarka, Seško Jože, gospodar.

Celjsko okrožje

Celje. Članstvu celjske skupine! V nedeljo, dne 13. januarja ob pol 9 dopoldne je sestanek v Delavski zbornici. Udeležite se ga polnoštevilno!

Novo leto. Celjsko članstvo, prijatelji in naročniki! Novo leto je pred nami, novo leto z vsemi trdotami, z vsemi istimi nalogami in dolžnostmi! Prvo, kar bi zgrabili, je vprašanje za nas, ali je res izključeno, da bi dobili kje naročnika za »Delavsko Pravico«? Ne, ni izključeno, samo volje je treba. Vemo, da jih je mnogo, ki godrnjajo nad slabimi časi, a obenem ne storijo prav nič za resnično borbo po izboljšanju. Na delo za naše glasilo!

To in ono

Milijonski dobiček — ni prava sreča. Prava sreča je v dobrih delih. Kdor sodeluje pri dobrodelnem društvu »Varstvo«, lahko na sto načinov osreči sebe in druge. Društvo posreduje v vseh zadevah človekoljubnega značaja, skrbi pa zlasti za ubožno mladost s tem, da namešča vajence v trgovino in obrt, otroke-sirote pa oddaja dobrim ljudem v oskrbo in za svoje. — V katerikoli zadevi si sami ne morete ali ne znate pomagati, se zaupno obrnite na: Dobrodelno društvo »Varstvo«, Ljubljana, Tyrševa cesta 17, in priložite znamko za odgovor.

Kako rešuje krizo kapitalizem

Predlogi za rešitev prilično pousod enaki, tako v Ameriki kot Evropi

Danes se težka gospodarska stiska rešuje na vse mogoče načine. Vsi predlogi in poskusi pa so več ali manj taki, da vse skupaj pada vedno globlje. Vse gospodarstvo se hoče rešiti na račun delavcev — kmetov in malega obrtnika — skratka na račun konsumentov.

V Ameriki se v tem pogledu podvzema velike akcije, pri katerih z vso resnostjo sodeluje tudi predsednik Roosevelt. Tako je prejela vabilo k sodelovanju na rešitvi gospodarske krize Amerike, tudi Zveza ameriških industrijcev. Ameriški industrijalci so stavili predsedniku za ozdravitev krize predloge, ki so bili že enkrat predloženi, pa jih predsednik ni upošteval.

V glavnem zahtevajo, da vlada opusti svojo kontrolo nad Zvezo industrijcev in pri urejanju delavskih odnošajev z njim ter pusti, da se povrne zopet doba konkurence brez vsakih omejitev. Prepovedo naj se takozvane solidarne stavke, kakor tudi generalne stavke in bojkoti. Pri reševanju sporov med delavstvom in delodajalci naj vlada drži svoje roke proč in naj prepusti lokalnim oblastem, da jih poravnajo. Delavskim organizacijam naj se naloži odgovornost za čine, ki jih bodo izvršili njih člani. Zahteva se glasi dalje, da naj vlada čimprej zopet upostavi zlati denarni standard v neomejenem obsegu in odstrani vsako negotovost glede denarne veljave v bodočnosti. Končno je stavljena na prikrit način tudi zahteva, naj vlada preneha izdajati podporo brezposelnim, češ, da naj raje odpravi brezposelnost, kakor pa jo pospešuje. »Ameriški Slovenec«.

Tako v Ameriki. Pri nas v tem pogledu ni veliko boljše. Spomenica, ki so jo predložili vladi naši industrijci, je prilično enaka, samo s to razliko, da bolj milo pove težnje kapitalistov. Takole pravijo:

Ministrstvo za soc. politiko naj ne odreja ničesar brez sporazuma s prizadetimi delodajalskimi združbami, zlasti pa naj se ne uvajajo zakoni in uredbe o vprašanjih, o katerih Mednarodni urad dela ni izdal občega dogovora, ali pa, ki jih niso osvojile države z enakimi potrebami, kakor mi. Dokler gospodarska stiska ne bo ublažena, naj vlada nikakor ne veča socialnih bremen naše industrije.

In zopet SUZOR

Ni se še poleglo razburjenje nameščencev, ki ga je povzročil SUZOR z znanim predlogom glede razširitve pokojninskega zavarovanja, ko imamo nameščenci ponovno povod, da se vzmerniramo v strahu za našo socialno ustanovo. In zopet je SUZOR oni faktor, ki je dal povod za nezadovoljstvo v nameščenskih vrstah. Na svoji seji v Zagrebu je namreč SUZOR sprejel sklep, da se vse privatne nameščenske blagajne ukinejo in naj se mesto njih ustanove blagajne za zavarovanje privatnih nameščencev kot krajevni organi Središnjega urada. Kdo naj bi bil član teh blagajn je odvisno od nameščencev, ki bi imeli na izbiro, da vstopijo v te blagajne, ali pa da se zavarujejo pri Okrožnem uradu. Pri teh novih bolniških blagajnah naj bi se uvedli višji plačilni razredi in ustanovili posebni fond za zdravljenje v sanatorijih itd.

Ta načrt SUZOR-a pomeni za nameščence velik udarec, kajti plačevali naj bi večje dajatve, a prejeli manj, nego jim nudijo sedanje bolniške blagajne. Nameščenci so sedaj zavarovani po večini v 12. plačilnem razredu. Po novem načrtu pa naj bi bili ustanovljeni še novi višji razredi tako, da naj bi nameščenec v slučaju bolezni pač prejemal nekoliko višjo hrano, dočim bi vse ostale dajatve bile neizpremenjene, oziroma manjše kot do sedaj. Najbrže bi člani teh blagajn bili deležni zdravniške oskrbe pri Okrožnem uradu in bi bili k zdravniškemu pregledu pripuščeni v grupah po 5 in 5, kakor prakticirajo sedaj pri Okrožnem uradu.

Proti taki nameri naša organizacija najodločeneje protestira iz razloga, ker:

1. ni povoda za ukinitve našega T. B. P. D., ki je aktivno in posluje v zadovoljstvo članstva.

Z drugimi besedami se to pravi, da je krizi vzrok pošteno in iskreno izvajanje delavske socialne zakonodaje. Kako pa je v resnici s to zadevo?

Osemurnik se ne izvaja. Dela se po 12, 14 in celo 16 ur dnevno. 50% pribitek za nadurno delo se razen v malenkostnih primerih ne plačuje. Kdor si drzne to zakonito pravico uveljaviti, leti na cesto. Delavcem že odtegnjeni prispevki za bolniško blagajno se ne odvajajo okroglim uradom. Tako so znašali zaostanki na neplačanih prispevkih pri OUZD v Ljubljani v letu 1933. 15.765 milij. Din. Koliko delavcev sploh ne prijavijo v zavarovanje, da se jih mesec in tudi več kasneje prijavlja in pravtako odjavlja — prispevek pa tudi za ta čas odtegne, je znana stvar.

Delavstvo se sili k delu ob nedeljah in praznikih. Tudi za to delo se ne plačuje po zakonu določeni pribitek.

Delavske obratne zaupnike se za to, ker delajo v smislu zakona, odpušča. Še nešteto takih primerov bi lahko navedel — delavstvo jih dobro čuti in ve kam vse to meri.

Socialna zakonodaja je še edina stvar, ki gospodarstvo rešuje pred še večjo krizo. V gospodarstvu ni važna le produkcija, ampak prav tako tudi konzum, potrošnja. Vsi ti predlogi industrijcev bodisi ameriških bodisi naših vidijo prav samo sebe in ne celote; posebno pa nočejo videti delavstva. Za delavstvo je to silno važen nauk: resna skupnost, živa borba. In to more dati delavstvu edino strokovno organizacijo. Ta vzdržuje pri življenju današnjo če tudi bomo socialno zakonodajo, ta edina še drži v šahu industrijske organizacije in merodajne činitelje, da ne gredo še ostreje proti delavstvu. Ta dva primera sta dovolj poučna za delavstvo in za nas, tovariši, je samo en odgovor: s strokovno organizacijo, tam držati, tam se boriti, tam ustvarjati obrambno fronto in tam pripravljati nov temelj za pravično družbo.

Poleg tega pa je to zavod, ki ga je dvignila zvest in požrtvovalnost slovenskega nameščenstva, ki zahteva, da samo odloča in razpolaga z imovino imenovanega zavoda;

2. ni umestno, da se že obstoječe in preizkušene nameščenske institucije ukinejo in mesto njih ustanavljajo nove, ki ne bi prinesle nikakega izboljšanja bolniškega zavarovanja, temveč poslabšanje pri večjih dajatvah.

Končno je naša zahteva, da naj se nameščenske socialne ustanove sploh popolnoma izločijo iz interesne sfere SUZOR-a, ker jih hočemo nameščenci upravljati popolnoma sami in ne priznavamo SUZOR-u nikake pravice, da se vtika vanje.

Evharistični kongres

Sedaj je še čas? Tako sodijo nekateri in ne morejo umeti, da so se pričele priprave za to edinstveno slavlje že sedaj. Pa ni tako. Velika stvar zahteva dolgotrajnih in temeljitih priprav. In naš evharistični kongres je velika, da čudovito velika stvar po svojem duhovnem pomenu, mora pa postati veličasten tudi po svojem zunanjem sijaju in nešteti množicah evharističnih romarjev. Zato je edino prav, da se je daljnja priprava začela že sedaj.

Kakšna mora biti ta priprava? Predvsem moramo za ta veličastni evharistični praznik pripravljati svoje duše. Kakšen zmisel pa naj bi imela taka eminentno verska prireditev, če bi nas zatekla v duhovnem razkroju, v duhovni negotovosti, v grehu celo in vse slabotne! Ne! Tiste velike dni

mora Ljubljana doživeti pohod močnih mož, fantov — duševnih junakov. Le takrat smemo upati, da bo Kristusu v presv. Rešnjem Telesu pripravljeno resnično zmagoslavje! Zato so meseci pred kongresom meseci apostolata, v katerega je poklican sleherni jugoslovanski katoličan.

Zato pa je nujno potrebno, da vse katoliško ljudstvo z vdanostjo in navdušenjem vrši vse, kar v teh mesecih svetuje Cerkev. Prav tako pa je neobhodno potrebno, da najde glavni pripravljalni odbor v slehernem, ki ga pokliče na delo, polno in takojšnjo pomoč.

Denarna plat kongresa nas zelo skrbi! Zato je tem večje hvale vredna poštvalnost onih, ki v teh težkih časih umevajo potrebe kongresa in prispevajo zanj.

Delavska kultura

L. N. Tolstoj: »Moč teme«. Vpriporitev v Delavski zbornici dne 13. januarja 1935. — Vsakemu kulturnemu človeku je poznano ime starca z Jasne Poljane: Leva N. Tolstega. Mladinska zveza JSZ si je nadela težko nalogo z res umetniško vrednostnimi deli stopati pred javnost. V nedeljo, dne 13. januarja 1935 se nam bo mlada zveza predstavila z izredno težko in globoko dramo Tolstega, z »Močjo teme«.

Drama »Moč teme« je krik človeških zablod

in padcev. Strašna je sila življenja, ki goni ljudi po vegasti poti življenja od greha do greha. Pisatelj je odšel v najtemnejše predele človeške duše, vso tisto grozo greha in zločina je dvignil iz temnih globin ter jih z mojstrsko roko postavil na oder. Nalašč je postavil Tolstoj pred nas vso ostudo oblasti greha, samogoltnosti, pohotnosti in pomanjkanja krščanskega duha, da se ob teh temnih barvah tem uspešnejše pokaže kontrast lepote luči, prosvete, ljubezni in usmiljenja. Z negativno platjo življenja hoče vsejati v ljudi stud do greha in zločina.

Niso tipične te osebe za ruskega kmeta na splošno — a vendar je drama vzeta iz resničnega dogodka. Strašni so prizori na odru — omeniti moram, da je Tolstoj dogodek še celo namenoma ublažil — ker resnica je bila še hujša.

Namen drame je pregrehe in napake priskutiti, da s tem obvaruje človeka zla in ga poboljša. Kakor prevladujejo v antičnih tragedijah grozni in strašni prizori zločinov, krvosramnosti in umorov med sorodniki, tako je tudi Tolstoj v svoji drami nakopičil več prizorov, ki jih dekadentni živci literarnega društva morda ne prenesajo. Drama je namenjena zdravemu, živčno močnemu, preprostu občinstvu. Zato pride dejanje končno do razrešitve konflikta s tem, da prinaša velikemu, a skesanemu grešniku pri ljudeh zaslužen kazni, pri Bogu pa usmiljenje in odpuščanje. Dolgo je

bila drama prepovedana na vseh odrih, ker niso spoznali velikega etičnega vzporedja tega dela. Šele mnogo kasneje, ko se je poizgubila živčna onemoglost starih devic (obeh spolov), se je pričela drama uprizorjati po vseh odrih in je bila sprejeta z demonstrativnim navdušenjem. — Mislimo, da bomo z dramo ustregli naši publik, čeprav bo morda koga presenetilo, da je radi gorenjih razlogov ljubljanska policija vstop mladini prepovedala.

Duplica. V nedeljo, dne 13. januarja 1935 se bo vršil članski sestanek skupine ob 2. uri popoldne v gostilni pri »Herletu«, z dnevnim redom: Ustanovitev mladinskega odseka. Vsi člani posebno mlajši vljudno vabljeni! Odbor.

Občni zbor Mladinske zveze v Zagorju. Tudi smo imeli v soboto, dne 29. decembra 1934 občni zbor Mladinske zveze, ki ga je otvoril in vodil tov. Vinko Ustar. Preditala se je okrožnica št. 3 in pravila »Mlad. zvezec«, na kar je sledila živahna debata. Nato so bile volitve funkcionarjev novoustanovljene Mladinske zveze. V odbor so bili izvoljeni soglasno: kot predsednik tov. Guna France, tajnik Benegalija Lojze, blagajnik Lorbar Jože; odborniki so: Grčar Ivan, Učakar Ivan in Hirsšel Stane kot knjižničar. Duhovni vodja pa je agilni g. Čampa France, kaplan. — Oziraje se na odbor mladih, idealnih in delavnih ljudi lahko upravičeno upamo in pričakujemo krepkega razmaha toliko zaželjene Mladinske zveze JSZ.

Srečno in veselo novo leto želijo sledeče tvrdke:

MLEKARSKA ZADRUGA Naklo

želi vsem svojim odjemalcem in prijateljem
srečno in blagoslovljeno novo leto

Delavci, delavke, nameščenci in nameščenke! Naše geslo bodi:
Svoji k svojim!

Se priporoča Mlekarska zadruga Naklo z vsemi svojimi podružnicami

Veselo novo leto želi in se priporoča
gostilna pri

Sv. BARBARI v Laškem

DEŽELAK IVAN

zastopnik Vzajemne zavarovalnice
v Laškem

Delavska posojilnica
v Laškem

Nabavna
in prodajna zadruga
v Rečici pri Laškem

Agitirajte za »Delavsko Pravico«!
Pridobivajte ji novih naročnikov!

Srečno Novo leto 1935 želi

Mestna hranilnica ljubljanska
v Ljubljani

Nove vloge, vložene po 1. I. 1933, izplačuje vedno v vsakem obsegu
in jih obrestuje po 4—5%

HRANILNICA IN POSOJILNICA V KAMNIKU

LASTNA HIŠA

registrovana zadruga z omejeno zavezo

ŠUTNA 22

Sprejema hranilne vloge in jih obrestuje po dogovoru po 5%. Jamstvo presega večkratni znesek vseh vlog.